

Scopingsadvies Project-MER Wijziging, uitbreiding en hernieuwing vergunning varkenshouderij in Langemark-Poelkapelle
--

Initiatiefnemer:
Schouteten – Soenen
Brugseweg 1
8920 Langemark-Poelkapelle

21 december 2020
PRMER-3315-SA

1. Inleiding

Het voorgenomen project-MER wordt opgesteld in functie van een omgevingsvergunningsaanvraag voor de uitbreiding en wijziging (naast een vroegtijdige hernieuwing van de milieuvergunning) van het veeteeltbedrijf Schouteten – Soenen gelegen in de Brugseweg 1 in Langemark-Poelkapelle. De huidige vergunning heeft een looptermijn tot 22 mei 2034.

Het bestaande bedrijf is momenteel vergund voor het houden van 300 zeugen, 1560 biggen, 1 beer en 3975 andere varkens. Een deel van de stallen zijn reeds ammoniakemissiearm uitgevoerd volgens stalsysteem S-2 (chemische luchtwasser) en S-3 (biobed). Het andere deel van de stallen/stalcompartimenten is traditioneel uitgevoerd.

In de toekomstige situatie wenst de initiatiefnemer zijn landbouwbedrijf te veranderen en uit te breiden zodat in totaal 515 zeugen, 2625 biggen, 2 beren en 6890 andere varkens kunnen gehuisvest worden. Hiervoor wordt één van de bestaande traditionele zeugen- en biggenstallen vervangen door de bouw van een nieuwe moderne ammoniakemissiearme zeugenstal met chemische luchtwasser (S-2) en 2 nieuwe ammoniakemissiearme stallen met biobed (S-3) voor biggen (+voormest) en vleesvarkens. Verder zal de stalbezetting in een bestaande ammoniakemissiearme zeugenstal gering wijzigen. Als project-geïntegreerde maatregel wordt de mestverblijftijd in alle stallen gereduceerd tot 2 maanden.

Bijkomend zal er een uitbreiding van het debiet van de grondwaterwinning (via open vijver – Quartair dek) aangevraagd worden voor het winnen van in totaal 24 934 m³/jaar of 68 m³/dag. De vergunde grondwaterwinning Landeniaan wordt behouden als noodvoorziening (back-up) voor drinkwater voor dieren (onveranderd behoud bestaande diepe boorput van 130 m en vergund voor termijn tot 22/05/2034 met max. 1000 m³/jaar en 7,5 m³/dag).

Deze activiteiten zijn onderworpen aan de m.e.r.-plicht volgens het project-m.e.r.-besluit¹, met name:

Bijlage I

21 c) Installaties voor intensieve pluimvee- of varkenshouderij met meer dan: 3000 plaatsen voor mestvarkens (van meer dan 20 kg)

Bijlage III

10 j) Werken voor het onttrekken of kunstmatig aanvullen van grondwater, die niet zijn opgenomen in bijlage I of II

De initiatiefnemer heeft er bij de start van de m.e.r.-procedure expliciet voor gekozen om de in de aanmelding voorgestelde methodologie reeds verder uit te werken tot ontwerp-MER en beide gebundeld in te dienen als één document.

Het Team Mer ontving een aanmelding met vraag om scopingadvies op 5 oktober 2020. Er werd geen openbare raadpleging/participatiemoment/infomoment georganiseerd door de initiatiefnemer van het project.

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage, B.S. 17 februari 2005, zoals herhaaldelijk gewijzigd.

Het Team Mer vroeg adviezen bij de administraties en openbare besturen (zie bijlage). Gezien de ligging van het project werden er geen grensoverschrijdende bevoegde autoriteiten geraadpleegd.

Het Team Mer stelt dit scopingsadvies op met het oog op de inhoudsafbakening van het MER. Zij houdt rekening met de principieel verplichte onderdelen van een project-MER op basis van art. 4.3.7. van het DABM² en de ontvangen adviezen.

Dit scopingsadvies heeft betrekking op de reikwijdte, het detailleringsniveau en de inhoudelijke aanpak van het project-MER. Het project-MER moet opgesteld worden zoals door de initiatiefnemer voorgesteld werd in de aanmelding en aangevuld/aangepast worden volgens de specifieke vereisten die in dit scopingsadvies geformuleerd zijn.

2. Verantwoording, beschrijving project en alternatieven

Aanvullend op de aanmelding moeten de **volgende punten ook beschreven worden**:

- Er wordt één niet-ammoniakemissiearme stal behouden. Dit kan gevolgen hebben voor de toekomstige vergunningverlening. Gezien er reeds drie nieuwe ammoniakemissiearme stallen gepland worden, dient er in het MER omstandig gemotiveerd waarom deze ene traditionele stal blijft. Er kan tevens nagegaan/overwogen worden of deze ook ammoniakemissiearm uitgerust kan worden (zie ook advies gemeente Langemark-Poelkapelle en het ANB).

Zoals in de aanmelding vermeld, moet het MER de volgende alternatieven onderzoeken en beoordelen:

- Nulalternatief
- Doelstellingsalternatieven: worden niet in beschouwing genomen
- Locatiealternatieven: geen

Inzake uitvoeringsalternatieven gaan de deskundigen na of er relevante BBT-studies of BREF-nota's beschikbaar zijn en toetsen het bedrijf hieraan. De BBT toetsing moet duidelijk terug te vinden zijn door bv. de checklist BBT/BREF tabelmatig toe te voegen.

3. Algemene en methodologische aspecten

De afbakening van het studiegebied moet voldoende gemotiveerd worden per discipline, rekening houdend met het feit dat het studiegebied zowel het projectgebied als het gebied waar effecten zich kunnen voordoen moet omvatten. De ruimtelijke afbakening moet voor elke discipline duidelijk tekstueel omschreven worden en indien mogelijk, voorgesteld worden op kaart.

In het MER moet duidelijk aangegeven worden met welke **ontwikkelingsscenario's** rekening gehouden wordt of juist niet bij de beschrijving van een referentiesituatie, en moet voor elk ontwikkelingsscenario duidelijk gemotiveerd worden waarom. Er moet ook aangegeven worden voor welke disciplines de ontwikkelingsscenario's al dan niet relevant zijn. Dit moet beschreven worden in een algemeen hoofdstuk voorafgaand aan de effectbespreking per discipline.

² Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, B.S. 3 juni 1995, zoals herhaaldelijk (DABM).

Wanneer er tijdens het opstellen van het project-MER nieuwe ontwikkelingsscenario's naar boven komen, moeten deze toegevoegd worden.

Cumulatieve effecten moeten onderzocht worden.

De **methodologie voor de effectbeschrijving en -beoordeling** moet **voor elke discipline** in het project-MER duidelijk en transparant omschreven worden. Tevens moet per discipline aangegeven worden op basis van welke criteria een effect beoordeeld wordt. Het resterend effect na de milderende maatregelen moet aangegeven en gekoppeld worden aan het gehanteerde beoordelingskader. De effectenbespreking en -beoordeling moet transparant gebeuren.

Bij de beschrijving van de bestaande toestand en van de milieueffecten moet, als aanvulling op de aanmelding, voldoende aandacht besteed worden aan het volgende:

Discipline biodiversiteit:

Het Agentschap voor Natuur en Bos gaat grotendeels akkoord met de wijze waarop het onderzoek gevoerd werd en met de gepresenteerde resultaten en conclusies.

Er is in de rand wel volgende opmerking gemaakt i.v.m. ammoniakemissies van 'traditionele' stallen:

Volgens de VLOPS 18 NH₃-kaart (bron: geopunt.be) ligt dit bedrijf in een zone met hoge ammoniakgehalten. De omgeving is gekenmerkt door zeer hoge NH₃-concentraties. De paarse vakjes hebben een gemodelleerde concentratie ammoniak schommelend tussen 12 en 16 µg/m³. De rode vakjes tonen een concentratie tussen 8 en 12 µg/m³. De donkere vakjes vertonen de hoogste concentraties (>16 µg/m³). Bijgevolg kan er niet geoordeeld worden dat de milieu-impact gering is. Gezien er één van de traditionele stallen behouden blijft in de gewenste situatie dient er in het MER meer in detail bekeken wat de specifiek milieudruk hiervan is en bijkomend gekeken naar milderende maatregelen.

Discipline landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie:

Het Agentschap Onroerend Erfgoed heeft volgende bedenkingen gemaakt in hun advies waarmee in het MER rekening gehouden moet worden:

“Bij de referentiesituatie van de discipline landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie wordt niet vermeld dat het bedrijf gelegen is in het landschappelijke geheel ‘Slagveld Pilkem Ridge’ opgenomen in de wetenschappelijke inventaris.

Bij de effectbeoordeling van de bedrijfsuitbreiding wordt de bebouwde oppervlakte van de bestaande en de ontworpen toestand niet weergegeven; enkel bij de discipline archeologie worden indicatieve oppervlaktes vermeld voor nieuwe stallen 1, 6 en 7 (met biobedden voor stal 6 en 7) en de aanleg van een lagune van 1800 m².

Op basis van de plannen van de bestaande ontworpen toestand vervat in bijlages kan worden afgeleid dat de bebouwde oppervlakte (zonder de bijkomende betonverharding) met ca 56 % toeneemt ten opzichte van de bestaande toestand, meer dan een verdubbeling van de bestaande bebouwde oppervlakte.

We stellen vast dat de impact van de grootschalige bedrijfsuitbreiding met agro-industrieel karakter niet aan bod komt in het project-MER, ook ontbreekt een effectbeoordeling op het landschappelijke geheel ‘Slagveld Pilkem Ridge’.

Men concludeert dat de impact op de landschapsperceptie beperkt negatief is en dat het effect op de landschappelijke erfgoedwaarde verwaarloosbaar is omdat de nieuwe stallen aansluiten op de bestaande en een aangepaste erfbeplantingsplan is opgemaakt.

We vragen om de impact van de grootschalige bedrijfsuitbreiding op het landschap correct weer te geven.

De aan te leggen lagune als waterbufferreservoir van ca 7000 m³ wordt op het inplantingsplan van de ontworpen toestand voorzien ten noorden van het bedrijf aansluitend op het relict van de voormalige walgracht maar op het beplantingsplan van Ingaro wordt dit voorzien naast stal 5.

Ook wordt de aanleg van deze lagune en de impact van de lagune op het landschap niet vermeld.

We vragen om de impact van de lagune correct weer te geven.”

De gemeente Langemark-Poelkapelle merkt het volgende op in hun advies. Ook deze opmerkingen verdienen bijkomende aandacht in het MER:

“Er is een beplantingsplan bijgevoegd. Er wordt een nieuw aan te planten losse heg voorzien dicht tegen de nieuw te bouwen stallen, met achteraan enkele hoogstambomen.

De visie van het gemeentebestuur is een landschappelijke inkleding van de volledige site.

Het is niet de bedoeling om elk individueel gebouw, maar de volledige site landschappelijk in te kleden waardoor er vanaf een afstand variatie in het zicht ontstaat. Dit brengt onnodige kosten mee voor de exploitant, soms moeten recente aanplantingen wijken voor een nieuw gebouw. Dit is ook niet bevorderlijk voor de landschappelijke uitbouw en biodiversiteit. Bij de opmaak van een beplantingsplan moet er rekening gehouden worden met toekomstige plannen/uitbreidingen. De schaal van de gebouwen vraagt in dit geval om meer hoogstambomen, zeker in de omgeving van de oorlogsbegraafplaats.

Op het bedrijfsterrein bevindt zich een bunker uit WOI (beschermd monument Duitse bunker Cheddar Villa, id. 12780). Aangrenzend aan het bedrijf bevindt zich de Britse militaire begraafplaats

Seaforth Cemetery, Cheddar Villa (beschermde monument en bouwkundig erfgoed). De plannen houden rekening met de afspraken die in 2013 gemaakt zijn.

Het MER houdt geen rekening met het reliëf. Het bedrijf ligt in een hellend terrein. Bij de bouwplannen richten de stallen zich maximaal naar het natuurlijke reliëf. Ophogingen vanaf het hoogste punt verstoren het reliëf en het landschap.”

Ook de volgende onderdelen moeten aan bod komen in het MER (cf. richtlijnenboek Algemene methodologie):

- de leemten in de kennis
- de eventuele opvolgings- en monitoringsmaatregelen
- een afzonderlijke discipline-overschrijdende samenvatting (inclusief de milderende maatregelen)
- een niet-technische samenvatting

4. Goedkeuring team van erkende MER-deskundigen en MER-coördinator

Zoals voorgesteld in de aanmelding wordt het MER opgesteld door een erkende MER-coördinator en door volgende erkende MER-deskundige: Bodem (pedologie en geologie); Water (grondwater en oppervlaktewater) en Lucht (geur). De coördinator zal de overige relevante aspecten: effecten op de mens en zijn omgeving, biodiversiteit, geluidsaspecten, landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie behandelen.

Het in de aanmelding voorgestelde team van erkende MER-deskundigen en de erkende MER-coördinator wordt goedgekeurd.

Wijzigingen aan het team van deskundigen in de loop van het m.e.r. moeten gemeld worden aan het Team Mer.

Digitaal getekend

Door Lina Grooten

Directiehoofd Directie Gebiedsontwikkeling
Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten

Bijlage

Lijst met de instanties die gereageerd hebben en betrokken worden in de verdere procedure:

- Agentschap voor Natuur en Bos West-Vlaanderen
- Agentschap Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen
- Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving West-Vlaanderen
- Fluxys
- Gemeente Langemark-Poelkapelle

Lijst met de instanties die niet gereageerd hebben:

- Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, Afdeling Toezicht Volksgezondheid West-Vlaanderen
- Departement Omgeving, Afdeling GOP, Directie Omgevingsprojecten – Team Milieu West-Vlaanderen
- VMM, Afdeling Ecologisch Toezicht
- VMM, Afdeling Operationeel Waterbeheer
- Provincie West-Vlaanderen